

**Baudelocque, Jean-Baptiste -
candidat / Botentuit Langlois,
Pierre-Mathurin - président. - De utero
gravido, tum antrorsum, tum
retrorsum verso**

1784.

***Paris : Typis Michaelis Lambert,
Regii Chirurgiae Collegii
necnon Academiae Typographi,
viâ Cithareâ,***

Cote : ms 2345, n°26

DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA
DE UTERO GRAVIDO,
TUM ANTRORSUM, TUM RETRORSUM VERSO.

QUAM, Deo iuvante, & Præside M. PETRO-MATHURINO
BOTENTUIT LANGLOIS, Scholarum Moderatore, antiquo
in Scholâ Præcticâ Professore, tueri conabitur JOANNES-
BAPTISTA BAUDELOCQUE, Ambianensis, præclaræ Artium
Facultatis in Almâ Universitate Parisiensi Magister,
DISSERTATIONIS AUCTOR.

Die Sabbati 23^æ. mensis Octobris anno R. S. H. 1784.
à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam,

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS:
PRO ACTU PUBLICO,
ET
MAGISTERII LAUREA.



Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ
Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cytharæâ.

M. DCC. LXXXIV.



D I S S E R T A T I O
ANATOMICO-CHIRURGICA
DE UTERO GRAVIDO,
TUM ANTRORSUM, TUM RETRORSUM VERSO.

AVCTORE
FRANCISCO JOSEPHO
MAGISTRO
CHIRURGIAE
PUBLICAE
IN ACADEMIA
CAESAREA
VINDOBONENSIS
SCHOLAE
P R O A C T U P U B L I C O

DILECTISSIMO FRATRI MEO,
CHIRURGIAE MAGISTRO.

MAGISTER
L A U R E A

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiae
Collegii, in via Anstätti, Typographi, vbi Opificii.

M. DCC. LXXXIV.



DE UTERO GRAVIDO , *tum antrorsum, tum retrorsum verso.*

ORGANA muliebria generationi dicata , dùm lustrabat Swammerdamius , ea *Miraculum Naturæ* nuncupare solebat. Stupes? Intimam eorum , amabò , rimare fabricam , errantes hùc & illùc mirare varios fontes qui fœcundum genitabili arvo deducunt humorem , vel aggestis sensim sine sensu regulatim saliunt undis. Prosequaris funiculorum sentientium quòcumque repentium myriadem , quibus excussis , vivida emicat scintilla latè per omnia Microcosmi latibula discursura & amicam cunètis lucem feneratura. Attende ad varia conceptûs , graviditatis & partûs phænomena , & effatum Naturæ Indagatoris aureis insculpe typis. His tot & tantis veteres non caligârunt miraculis , quin ut mentem solverent , undè ea orirentur , *ἤσθη ἢ ἤσθη* inesse aiebant. At si tam mirus abripuit Contemplatoris sensus partium ordo , non minùs rapitur Naturæ gressus pre-

A

mendo, qui frenis furientem coercet, compositoque tumultu procellas fugat Iatro-Physicus. Uterus omnium præcipuus in infimo abdominis anfractu latens, visceribus undiquè obsidetur. Mediatè vel immediatè eum premit anticè zona carnea & obliquè desuper septum quod vocant Medium. Longanone inter & urinariam cystidem delitescens alibi tamen errat, quoties hoc vel illud turget receptaculum. Menstrui, dùm roseus expanditur juventutis flos, laticis colum, ignotas priùs experitur formas. Embryoni fovendo, nutriendo dicatus, propriam nunc instaurat vitam. Pristinus tunc non suus ordo nec situs; mutantur omnia, fitque suù tam dissimile viscus, ut attentis etiam si perlustraretur oculis, aliud prorsùs videretur. Hæc tamen de consilio Naturæ matri sobolique invigilantis instituta non impunè ferunt vicina organa. Sed ad alia properantem non distinebunt quos objiciunt, obices; vocant nunc uteri *ante-versio* & *retro-versio*, quos quidem affectus vix delibârunt Auctores; sed antea stent quæ dictat Anatomie.

EX ANATOMIA.

In mediâ sceleti parte expanditur columna vertebralis, & coeuntibus coxarum ossibus, anfractus fit recipiendis & tuendis genitabilibus organis, Pelvim dixerunt jam dudùm Anatomici. Quæ eam constituunt, ita mirificè coadunantur, & firmiter constringuntur ossa, ut quamvis à musculis denudes, vix à se ipsis dimoveas. Quin imò, etsi vulgò divari-cari dicantur, rarè tamen ipsâmet in graviditate, datâ coccygis cum sacro connexi nutatione, distracta recedunt. Salientes ossium pubis margines, ilea, basisque sacri lineam circumscribunt quæ pelvim in duo cava dispertitur, superius quod hinc & indè diducitur antrorsùm lunatâ patens incisurâ, inferius quod pelvim strictè dictam nuncupârunt.

Hæcce in pelvi duplices distinguas exitus, spatium excipien-

tes quod pelvis inferioris vacuum indigitant. Superior à sacro ad pubem obliquè procumbit. Ex eo rerum ordine vario variis in mulieribus dignoscitur pelvis axis directio, ut medentur uteri de quibus nunc fermo, inversionibus maximè cognitu necessaria (a). Corporis quartam circiter altitudinis partem dimetiri hujus exitus circumferentiam censuit Illust. *Levret*. Modò verò major vel minor: quòque minor, eò rarior uteri *retroversio*, quamvis maxima tunc educendo fœtui immineant obstacula. Illius diameter à pube ad sacrum quatuor, lateraliter verò quinque pollicibus dehiscit. Uti exitus superior, ita variatur inferior, hocce tamen arctior. Pelvis verè quæres chordam? Sumas lineam à mediâ ossis sacri curvaturâ ad pubem ductam, præstòque erunt sex vel octo lineæ quibus exsuperatur diameter superior.

Ampla quùm sit pelvis cavitas, idcirco non ejusdem generis continet partes. Musculi, tendines, ligamenta, vasa, nervi, uterus unâ cum appendicibus, urinaria cystis, longano ibi reponuntur, non denegato tamen cæteris cum partibus commercio. Rectum posteriùs cellulosa propagine è peritonæo sacro illigatur, curvaturam dimetitur, & è sinistro anguli sacro-vertebralis latere ad coccygem obliquè prospiciens ossè longiùs excurrit, modòque sinistrorsùm, modò dextrorsùm divagatur.

Urinaria cystis ponè pubem, dùm expanditur, suprâ eminet,

(a) Satis præcisè superioris pelvis exitus proclivitatem æstimavit Celeber. *Levret*, dicendò: « Une ligne conduite horizontalement du haut de la symphise du pubis vers le sacrum, traversera l'union de la quatrième avec » la cinquième fausse vertèbre, & une ligne qu'on abaissera du milieu du » bord inférieur de la dernière vertèbre lombaire sur l'extrémité antérieure » de la précédente, formera avec elle un angle dont la base sera de trente- » cinq degrés ou environ. » *Elem. sur l'art. des Accouch.* parag. 34. & suiv.

Vide l'Art des Accouch. par M. Baudelocque, 1. partie, parag. 69, 73 & suiv.

& celluloso nexu ossibus adhaeret, duabusque appendicibus quas musculos alii, alii ligamenta volunt, utero peritonæi, vaginæ verò stipati cellularis textûs ope adnectitur. Urethra vaginam inter & pubis ossa decurrit, & infra quo coalescunt, angulo dehiscit. Uterum insequitur tumentem quò magis instat partus vesica, & sursùm lata haud nunquàm suprâ pubem incurvatur, tuncque symphysem juxtâ descendit extûs urethra.

Uterus, frugifera tellus, viscus cavum marsupio haud absmile reconditur rectum inter & vesicam, cujus hiatus vaginam, fundus abdomen prospicit, etsi parùm anticè stantibus præsertim propendat. Duorum ut plurimum pollicum cum dimidio est ipsius longitudo, viginti linearum latitudo, duodecim verò ejus crassities. Fundum huic distinguas, corpus, cervicem, facies & margines. « Fingatur inter tubarum fallopianarum » orificia uterus transversim sectus, solidum enatum suprâ » hanc sectionem uteri fundus vocatur. Ab hâc sectione imagi- » nariâ ad sectionem aliam imaginariam quæ concipitur trans- » versa in loco ubi minima uteri latitudo interceptum solidum » uteri corpus constituit; quod infra hanc sectionem superest » usque ad os tinxæ cervix audit (a). » Facierum una poster- » rior, anterior altera, utraque convexa; margines ad latera pel- » vis respiciunt.

Herent de intimâ uteri puellaris fabricâ obstetricantes, non item de gravidæ litigantes, producuntur enim tunc variè à fundo ad cervicem decussatæ, quæ post partum sese retrahunt fibræ. Densior, strictior nunc fit cervicis textus, etsi corpus magis rubescat, mollem, madidamque referat spongiam; quod quidem discrimen placentæ versùs infitionem tantùm advertitur.

(a) Vide Rœderer, *Elementa artis obstetriciæ*, parag. 34, pag. 16.
Vide quoque *l'Art des Accouch.* par M. Baudelosque, parag. 154.

Uteri vacuum, licet exiguum, in corporis collique cavum distinguitur. Triangulare illud tubarum fallopianarum orificiis, nullis etiam uteri foraminibus quæ uterinos vocant sinus, perforatur. Ellipsoïdis figuræ rugis plicisve scætet, productâ scilicet intus uteri substantiâ, quas inter suum eructant humorem mucosæ cryptæ.

Cervicis vacuæ apex internum dicitur uteri orificium; imus verò vaginæ rimulâ transversâ trium aut quatuor linearum inhians margo, visâ cui refertur piscis oris similitudine, os tinæ habetur.

Arteriæ venæque è spermaticis & hypogastricis stipitibus utero prospiciunt, sicuti è vario plexu oriundi nervi. At sua sunt viscera peculiaris vasa, uteri nempe sinus in quibus immerguntur venæ arteriæque per plurimâ. Utero stipati, cervici rariores quorum orificia, dum lunares depluunt cataractæ magis, maximè verò dum animato luxuriat semine genitabilis ager, semper conspicua patescunt.

Uterum undique, nisi orificium externum, obvolvitur peritonæum, arctè fundo faciebusque hærens, laxiùs ad latera: hinc lata uteri ligamenta, quæ septo quasi transverso pelvis vacuum in anteriori & posteriori dispescunt, suprâque in semetipsâ replicata duo pterygia efficiunt quorum hoc tubam fallopianam, illud autem ovarium includit (a).

Quatuor aliæ peritonæi soboles ligamenta audiunt, tum postica tum antica: ab uteri cervice majora illa lunata ad rectum decurrunt, minora verò ad urinariam cystidem. Duo tandem supersunt funiculi quos rotunda ligamenta perperam vocarunt. A supremo uteri fundo tubarum inter fallopianarum originem

(a) Ovarii tubarumque fallopianarum descriptionem, si quidem ad prout minus conferat, consultò omittimus.

nata per inguinale foramen transeunt, mox ibidem femoribus evanida, fibris confata longitudinalibus, vasis sanguiferis nervisque intertextis. Vacuo utero in cellulofam resolvuntur, turgent prægnantibus, carnosamque induunt instante partu naturam.

Ab extremis pudendis ad uteri cervicem ducit vagina, cujus longitudo vix quinque digitorum, amplitudo varia; puellis angusta, fœminis latior, iteratis latefcit partibus. Jugalis haud passæ thalami rugis asperatur quæ ad tempestivam canalis explicationem inservientes concubitu deteruntur.

Fertur recurvatis tantisper duobus extremis carneus ille tubus, & obliquè sectis dehiscit orificiis quorum posterior margo anteriorem longè exsuperat. Superior finis uteri cervicem obliquè & arcuè amplectitur. Illius axis à summo sacro ad pubem inclinatur, quem si cum uterino conferas angulus exurgit posticè saliens, vacuus anticè. Vesicæ collo, urethræ, longanonique firmissimè illigatur; & hæc nobis sufficiat prolusio anatomica.

È C H I R U R G I A.

Perpendenti quæ uterum à situ dimovent, prægnatione nulla sanè efficacior videbitur causa. Quid enim? Vix humanam recepit monadem, ut tumet turgetque uterus, celeriusque propulsis ibi sanguinis undis incalescunt, spissescunt & madescunt ipsius parietes. At cum parumper primis vitæ mensibus crescat homuncio, parum itidem mutatur involucri situs, qui paulatim illæsis nunc aqualiculi functionibus, à vicinis recedit. Ineunte tertio circiter conceptus mense adhuc dum latefcit pelvi minimâ uterus: at citò citius superiora petens lineam pelvis dirimentem conscendit, deinceps varias abdominis fundo pererrat plagas. Amico fœdere non unâ expanduntur ipsius partes. Immutata usque nunc cervix, vergente sexto septimo-ve mense, tumescit utero vicinior, & emollita quò magis imminet partus, evolvitur circuloque dehiscit inferius aperto.

Immutari uterum tum formâ , tum amplitudine ita ut non explicetur, sed de novo generetur quis phænomenis haud caligans , inficiâs ibit ? At etiam viscera suâ sunt sitûs mutationes. Vix homuncione superbit , cum ad vaginæ limen descendit uteri orificium , infimo insidet longanoni his , illis ita pudendis impendet ut forâs prodeat , vel , si tantillum aperiantur , prodire videatur. Nec his (verbo sit locus) prolapsibus denegantur incommoda ; quippe dolent lumbi & inguina ; premitur podex ; pubis ossium symphisi innixum uteri corpus ita quandoque vesicam urethramve urget , ut lotio , ni idoneo prægnantibus subveniant situ , difficilis imò impossibilis fiat exitus. Non mirum hinc quòd sæpius non nisi resupinæ mingant , undè noctu facillè urinarum profluvium , vel saltem uterum repellentes immisso nempè in vaginam indice.

Dysuria vel hæc ischuria non semper ab illo uteri prolapsu. Oriuntur haud rarò ab utero vesicam in superiori pelvis ore impingente ; at seriùs tunc , scilicet quarto mense , aliâs ociùs occurrens symptomata sævit. Debilioribus pluriesque jam enixis quarum pelvis latior , frequentior etiam de quo nunc , prolapsus. Laborant verò urinis difficilioribus queis contrahitur minimæ pelvis superior periphæria. Fugiunt quæque sint , conscenso pelvis angustias utero , symptomata , & ab explicatione prohibitâ cystide , frequentior succedit mictus. Frangatur hinc , quæ ut stabiliantur observationum obstetricantibus notarum concatenatâ series.

Alii vocant nunc uteri errores prolapsu graviore & ratiore , *ante-versio* & *retro-versio*. Scilicet *ante-verti* dicitur uterus cum ad pubem vergit ipsius fundus ; *retro-verti* verò , dum vice-versâ ab ejusdem fundo premitur sacrum. His in erroribus mediâ pelvi revertitur , & ita transversus jacet uterus ut ipsius longitudo ductam à pube ad sacrum legat lineam.

Tria suppetit *ante-versionis* exempla Illust. *Levret* , quem er-

rorem vocat *inversionem*, eumque distinguit ab eo quo fundus uteri per cervicem transit.

Etli his in exemplis vacuus esset uterus, tumefacti vesicam premebant parietes, sicque intus eminebant ut in uno calculi larvam præ se ferrent symptomata. Fit sectio, datis calculi incarcerationati signis; at incisorem fefellit eventus, & seriùs eheu! reclusis denatæ exitis morbosa detegitur uteri conversio. Qui priori, non ita sinister fuit cæteris exitus morbi, quin convalescerent mulieres (a) composito ad propriam axim, pessulique ope retento utero. Similis Clarif. *Desgranges*, Lugdunensis Chirurgi, prostat observatio. Detruso in vesicam cathetere, lotium à triginta horis ibi retentum vacuandi causâ, in corpus illisit quod ipse pro schirro, alius verò pro calculo habuit. Dolum Naturæ propalavit index in vaginam deductus: uteri fundus in vesicam impingebat, ejusque os longanoni aliùs incumbens vix attingebatur. Reduxerunt uterum, immissoque pessario cuncta, missâ quæ dies aliquot permanfit dysuriâ, siluerunt symptomata (b).

Similem nobis benignè communicavit casum D. *Chopart*, hujusce Scholæ Regius Professor. Prægnans tertio à conceptu mense gravissimis angebatur nauseis intestinorumque colicis; incalsum alvum exonerare tentabat gravi pondere, vesicam urinariam longanonemque querens comprimi. Micturiebat equidem, attamen animo linquebatur frigidisque dimanabat sudoribus. Nil profuerunt paregorica, nil enemata quæ refusis redibant undis. Callidus immisso vaginæ indice uteri cervicem ad coccygem, fundum verò ad pubis ossa vergere reperit observator. Dolentem genibus cubitisque inniti voluit, & citò citiùs imminuto dolore alvus solvebatur, dein uteri cervice anteriùs seu ad fi-

(a) Vid. *Diarium Medicum*, tom. XL. pag. 259 & seq.

(b) Vid. *ibid.* tom. LIX. pag. 35 & seq.

tum naturalem revocatâ , quiete rependebantur incommoda. Tri-
bus vix elapsis horis uterus iterùm antevertebatur , qui eodem
restituebatur negotio ; brevi verò expandi sensit ipsius orificium,
ingeminari contractiones uterinas quæ fetum duorum pollicum
unâ cum placentâ ejecerunt.

Is de quo nunc , frequens uteri error. Ambigis ? Num vacuus
vel recens imprægnatus uterus præceps ruere potest , quin pelvis
minimæ exitûs superioris axim descendendo non legat , vel lineam
quæ è centro hujusce periphæriæ ad quartam quintamve ossis
sacri vertebram duceretur ? Minimè gentium. Cùm verò sacri
coccygisque inferioris apici infideat os tinæ , & indè antrorsùm
feratur ad vaginæ nempè principium vel ultrâ si longiùs excur-
rat , nil mirum quòd à rebus sic compositis ad inversionem modò
dictam lubrica pandatur via. Teritur , si volubilis & procum-
bens impositis visceribus musculisve abdominalibus aut vi quâ-
cumque exteriori urgeatur uterus. Quæ laborarunt uteri errore
mulieres , plurimæ nonnisi resupinæ minxerunt , eò quod ver-
sacilis minorque uteri moles tumentis cedebat vesicæ & à sym-
phisi recedebat.

Gravior frequentiorque uteri *retro-versio* , cujus exemplum
habet apud Illust. *Smellie* (a). Morbum sagaciter observavit , di-
lucidèque exposuit *Celeber. Guill. Hunter*. Quænam autem
mali labes , quæ ipsi competant tela , primus nos edocuit. Hinc
cùm tantùm ad artis incrementum inservire possint ipsius ob-
servata , unum alterumve hic exponemus.

Mulier primis Hymenæi donis superbiens , quarto à consensu

(a) Quintum graviditatis mensem tetigerat prægnans , posticè iverat
uteri fundus inguenque ad dextrum vergerat : ita & vesicam repentè disten-
derant urinæ ut ad scrobiculum cordis lata prominere. Catheteris ope uri-
na educitur , subsecutoque mox abortu siluit dysuria : biduo occubuit mu-
lier diarrhæâ correpta.

jugali toto è subito pavore in syncopen incidebatur, alvo vesicæque oclusis. Eductis cathetere octo circiter urinæ libris, vaginam pertentans indice, uterum, velut tuber, invenit *retro-versum* & inter ossa tum pubis tum sacri prorsus impeditum Clar. *Walter Wall*. Os tinæ hinc & hinc quæritanti redierunt nunc quæ è privatis hauserat *D. Grégoire* Paris. Chirurgi prælectionibus, & digito in anam immisso uteri fundum repellere, altero in vaginam incassum orificium attrahere tentavit. Accessitum Anatomes peritum *Guill. Hunter* irritavit etiam error qui debilitatam confecit postridie ægram. Reclusis secto abdomine extis, *retro-verso* undique pressam se præbuit oculis pelvis utero, cujus orificium pubis ossibus impingebat; assurgens vesicæ cervicem coarctabat verso deorsum retrorsumque fundo: ita ibi constringebatur ut vix, nisi auctâ symphyseos sectione pelvis diametro, expediri potuerit. (a)

Rumpebatur simili alio in casu turgida nimis vesica, urinisque late per abdomen effusis, rediit ad naturæ normam fetum placentamque expellendo uterus; postridie verò occubuit parturiens, & eadem quæ priori retexit culter anatomicus, etsi minus uteri orificium ossa pubis, fundus verò sacrum illidebant.

Insecuto prioris observationis filo, nemo, ni vesanus, notam fuisse primùm à *D. Grégoire* uteri *retro-versionem*, dein ab *Illust. Hunter*, in privatis prælectionibus, anno 1754, decantatam fuisse inficiàs ibit (b). Quater hanc vidit *Celeb. in arte obstetriciâ Regius Professor M. Deleurye* (c). A *Clarif. viris Desgranges*,

(a) Vidit cui hæc debemus, illius denatæ pelvim & delineatas accepit figuras ab *Illust. Hunter* *D. Chopart*.

(b) Vid. Opera quorum titulus, *Medicals observations and Inquiries by a Society of Physicians in London* vol. 4 & 5, pag. 382, ubi alia prostant exempla.

(c) *Celeberrimus ille Magister* propria nobis libenter observata communicavit, quæ ipsi haud ingrâtè accepta referimus.

Lugdunis (a), *Wandorp* Corteriaci (b), *Waners* Weteren Belgis (c), observatus etiam fuit hic morbus. Illius *retro-versio*is duo observata Fratris amantissimi erunt etiam inferiùs exponenda.

Quæ mox retulimus, ea gravidum æquè ac vacuum retroferri posse innunt uterum frequentius tamen prægnantibus, tertio scilicet tantùm vel quarto fœcundæ veneris mense, rarò seriùs, ni fo-litò magis pateat pelvis aditus, quod in parturiente à Celeber. Smellie notatà accidisse videtur. Gradatùm fit illa reversio profa-piam ducens à viscerum vel zonæ carneæ abdominis in uterum jam ad sacrum vel pubem nutantem, conatibus repetitis : vel dere-pentè irruit, quo, ut alvum vesicamve exonerent prægnantes, nisu accersita (d). A subitâ etiam ac spontaneâ zonæ abdomi-

(a) Vid. Diarium Medic. tom. LIX. pag. 32. Vid. etiam ejsuf. Epist. in Diar. Encyclop. mense Augusti 1783, pag. 133.

(b) Vid. Diar. Med. tom. LXI. pag. 64.

(c) Vid. ibid. tom. LV. pag. 323.

(d) Incunt: mense Marte 1784, mulier graviditatem à sex septemve heb-domadibus suspiciens postquàm durioris rhedæ succussibus diù exagitata fuerat, è lumbis inguinibusque doluit. Gravabatur sedes, paululùmque è pudendis effluxit cruoris, undè sibi abortum timuit. Mititur ergò sanguis, lecto recum-bit prægnans, neque tamen meliùs revertentur res. Advocatus amantissimus Frater tumidum agnovit in vaginam proripere uterum, continuum dolenti suadet decubitum. Muliere verò cathedræ sedente magis quàm lecto recum-bente sensim sine sensu subsidit uterus, augetur semper pondus; incunteque Aprilis mense, urinæ laboravit nunc stillicidio: ægè tunc mingebat, & ita auxit dysuria ut resupina tantùm & utero (qui stante muliere ad vulvam usque descendebat) repulso, vesicam crebris brevibusque veluti ejaculatio-nibus exonerabat. Paschaliùm nocte, dùm urgeret meiendi necessitas solito usurpata frustrà adhibuit auxilia. Accersitus manè Frater, uti parturire vellet, invenit ægram diductis cruribus recubantem. Maxima urgebat mingendi necessitas, grave in podicem premebat onus, corpusque durum, ut aiebat mulier, per vulvam mox mox erupturum sibi sentiebat. Altiùs abrepta uteri

B ij

nalis contractionē (a) vel demùm ab extraneo impulsu (b) contrahitur haud rarò morbus. Receptis enim cari Præceptoris documentis si prematur uti par est hypogastrium, inverti ita potest uterus ut intrusi apex digiti majorem perlustraret visceris aream (c); quod haud semel nos expertos fuisse recordamur.

Non omnes tetigimus inversionum uteri scaturigines; latent in abditum alix quas nondùm prodiderunt observata. Præ cæteris autem censenda est uteri ligamentorum relaxatio, hinc pluries partis frequentior prolapsus & inversio uterina. Nec mora, his momentum addunt causas, etsi migrationis sæpiùs sint symptomata, urinis stercoribusve deponendis impedimenta. Quomodò verò morbi inde acuuntur aculei, cur sæviora hinc quæ inurunt vulnera, perspicit qui, quò errat, ubique insequitur Naturam. Urges? È colo depluunt urinæ & in receptaculo resistentes, utero vim inferunt & jam reversum præcipitem ulteriùs detrudunt. Veniunt & in partem laboris congestæ quibus premitur longano, stercoræ quisquiliæ. Indè

cervix digitoque vix attingenda ita pubis symphysis adhærebat ut ibi in longum depressa videretur. Osse sacro pariter constringebatur uteri fundus, ipsiusque postica facies in vaginæ limine ad pollicem dilatata prominebat. Uteri collum à vesicâ digito remove, sicque viam urinæ aperire primò tentavit obstetricans, at frustrâ; ne guttula quidem exiit lozii. Uterum igitur ad suum revocavit non quidem, uti diximus, digitis in anum, sed in vaginam perinæum inter & ipsum uterum immissis; indè urinarum subito facile profluvium. Decem diebus lecto incubuit prægnans, solitisque hoc tempore usurpatis auxiliis, brevi liberior urinæ exitus, quintoque graviditatis mense ab hoc recuperata est symptomate.

(a) Vid. Observ. Guill. Hunter.

(b) Vid. Observ. Clarif. Desgranges, prægravem ab uno ad alterum latus transfereas prægnans lebetem, eoque ventri impacto uteri retroversionem passa est.

(c) Vid. l'Art des Accouchemens par M. Bandeloque, tom. 1, pag. 112, parag. 356.

ut illi tollantur obices, idonei procreandæ vel firmandæ inversioni exoriuntur conatus. Sic, dato causæ & effectûs circulo, ab uteri reversione producuntur & eam producunt ischuria & alvi adstrictio. Lotii retentio, missis quæque sint causis, eidem sternit viam aberrationi, uti calcar addit, dum symptomaticè ei superadditur. Organorum mutationes, dummodò Anatomies his splendescant latebris faces, haud conceptu difficiles. Vesica enim uteri cervici peritonæo illigata, nimis turgendo, os tincæ sursùm abripit, ossa scilicet pubis versùm, eodemque quo uterus ipse dum evolvitur, secum conatu rapit vesicæ collum.

Delibatæ mox causæ antevertenti utero efficiunt, vel potiùs ipsius errorem emendare videntur. At si vesica, ultrà expansionis metas procursa, recto innixam uteri cervicem antè sursùmque efferat, densata fæcum colluvies, recto obicem naçta, deorsùm eandem cervicem deprimit & à sacro removet. Quæ dictant partium situs & functiones, ea stabilit praxis: edocet enim ratiorem esse *retro-reversionem* uteri *ante-reversionem*, & mitiora esse quæ eam subsequuntur, accidentia.

Non cuique uteri errori eadem competunt symptomata, quippè quod aberrans viscus vario pondere vicinas non æqualiter premit partes. At si incolume & à quovis onere liberum, latitantem morbum produnt dolores magis vel minùs inguinibus, internis femoribus, iliis & lumbis sævientes; pondus circà vesicæ collum & podicem; quem restinguere nequeunt, urinarum ardor. Vividioribus prodeunt insignibus ea nunc, si tumeat doleatve viscus, symptomata: difficilioribus defluunt undis urinæ, vel sæpè sæpiùs arent earum fontes, aret & sistitur etiam alvus.

Quæ mox enarravimus, sese etiam revertente in prægnantibus utero, ea semper suboriuntur symptomata, citatus tamen

non eis semper incessus. Vergente secundo prægnationis mense minimâ in pelve mobilis uterus in conversionis initio organorum functioni parùm obest (a), sed quò magis instat partus latescendo, ea ossa versùs adprimit, undè urinis & fecibus expromendis insuperabilis obex, etsi catheteri & enematibus pluries sollicitentur. Ea nunc derepentè evenire queunt epiphænomena, si seriùs, nempe tertio quartove animatæ monadis mense, convertatur uterus.

Allabentibus hospiti succis nutritiis, majora indè sumit incrementa detrusum jam tum gradatim ipsius involucrum. At non serum Naturæ mærentis silentium. Undique coarctata homuncionis sedes dolet, tumescit, ardescit, & tractis in easdem ærumnas viciniis, relata jam symptomata pejorantur vel nova renascuntur ab epiphænomenis oriunda.

De quâ nunc, haud difficulter stabilitur conversionis signum, at enumeratis non tam fidendum notis quàm eis sedulus quas patefit tactus.

Index pudenda pertentans tuber hinc & hinc dilatatum anfractu pelvis ex undique arctatum reperit, pressâ scilicet anticâ vel posticâ, pro variâ conversionis specie, uteri facie. Anticè vel posticè labitur ipsius fundus cui opponitur è directo meatus. Qui eum circumlegit margo quandòque ita fursùm re-

(a) Eadem eveniunt si solito latior sit pelvis. Mulier semiprolapsui naturaliter obnoxia erat; quarto conceptionis mense Fratrem adiit, exeunte anno 1776. Aderat uteri retroversio levi cum dysuriâ. Callidus uterum ad naturalem normam revocare tentavit obstetricans; sed quamvis in pelvis limitibus non strictè incarceraretur uterus, irriti tamen evasere conatus. Elapsis quibusdam diebus inferiùs magis detrudebatur uterus, dolebat magis ut vel levissimum tactum renueret ægra; difficiliore ibant urinæ. Reductionem iterùm & incassum tentavit: nec mora, maximis doloribus angebatur misera, liquidus grumosusque effluebat sanguis, &c. Lapsis indè quindecim diebus ponte suâ ad situm naturalem rediit uterus.

trahitur, ut vix summo digiti tangatur apice. Nactus sibi viam per sinuosos urethrae meandros cathetere, detegitur tunc tumor, lato nunc, nunc minori definitus spatium qui mentiti calculi coerciti vel schirri sub imagine sæpè sæpiùs nascentiorem delusit Chirurgum (a). Eadem quæ mox catheter, detexit sedi datus index; & hæc habentur de variis morbi indiciis.

At incausum sedulo quæque eveniunt, notarentur morbi phaenomena, incausum è reconditissimis ea exciverentur fontibus, ni benigna telis conversis in hostem irrueret Chirurgia. Latebras ubi occultatur, calles quod eundem, arma quibus debellandus pugnatori indicant signa. Victrices ei supererunt lauri, si ad libram componat viscus & semel compositum semper stabiliat. Verum quories eheu! salutare floccipendit Artis conatus Naturæ error, & urgentia præ se fert symptomata medentis operam nunc & nunc advocantia. Facile semper aberrans reponeretur viscus si primis erroris diebus ad propria convolarent auxilia, si quidem pelvi nondum stringitur; nec urinæ vesicæ, nec feces recto retentæ, ei quod dicat indicatio, nondum adversantur. Sed cineri tunc doloso suppositi latent ignes, nec, nisi lucidioribus pateat malum indiciis, de incendio cogitatur mox erupturo. Cum autem tacite prius panduntur insidiae, innixa cubitis & genibus, dato *retroversionis* exemplo, reponitur ægra, ita ut pectore deorsum, sursum pelvi compositis gravitantia ab utero recedant exsta, & unico dein duobusve digitis ano inductis sursum uteri fundus repellitur, dum alterius manûs index vel medius vaginæ intrusi deorsum detrudunt uteri cervicem.

Recensitus ille ab Auctoribus situs componendo visceri haud absolute necessarius; cum æquè facile resupinâ muliere, requisita adimpleatur indicatio, modo nullos, operante Chirurgo,

(a) Vid. Observat. D. D. Levret & Desgranges.

edat prægnans conatus. Neque etiam semper digitos ano dederis fundum uteri sublevandi gratiâ , cum aliàs detruditur cervix. Sæpè enim errans viscus facillè reducitur dùm digitos immiseris in eo , quem supra perinæum efformat posticus vaginæ infra uteri corpus paries , anfractu. Ita repulso faciliori negotio uteri fundo supra os tincæ dirigitur index , & si rimulâ dehiscat apertâ , eam subit & dein deorsùm , sacrum scilicèt versùs , deprimat. Et hæc sunt de *retro-versione*.

Ante-verso verùm utero , etiam resupina componitur ægra , & vaginam reagentes juxta pubis symphysem decurrentem index & medius , uteri fundum sursùm & retrorsùm repellunt , vel intruduntur index in os tincæ ut antorsùm attrahatur. Minùs equidem utilis certè nunc quàm utero *retro-verso* , in podicem indicis intromissio. Si ineunti huicce errori sic facillè obviamitur , non ità quidem cum jamdudùm consenuit malum. Enematibus tunc , modò eis pateat aditus , emolliendæ feces priusquam tumens uterus à digito internam symphyseos pubis reigente faciem ab eâ detrahatur : sique simplicem hanc quâ corrigitur , methodum tenuit conversum viscus , tùm ad sacram , curvum nempe potiusquàm rectum catheterem , anchoram recurrentum.

Sternunt equidem curationi viam hæc tentamina ; at proh dolor ! deviam ita quandoque stringunt uterum pelvis angustiae ut ipsius restitutioni omnis denegetur locus. Cum verò citò citiùs vicinæ inflammantur partes , inflammetur & involucri textus augente continuo homuli corpusculo , nulli componendo ad libram utero tentandi sunt conatus , quin priùs venæ-sectionibus , balneis , fotibus , potuque antiphlogistico restinguatur mali ardor. Si minores nunc medentis labores , graviores deveniunt , dùm ab evoluto homuncionis diversorio solummodò pendent , quæque sint accidentia. Expanditur enim tùm retrò-datus uterus & objectis obicibus ita nunc sese componit pro variis angulis vacuifve ut
inde

indè anfractûs quem premit , varias sortiatur figuras : angustum nimis nunc spatium sæpiùs conscensâ pelvis dirimente lineâ , deferit ; undè miseris nimiùm impossibilis visceris restitutio.

Impetant salutifera malum Chirurgiæ tela. Quid indè ? Minui nequit uteri moles , nec augeri pelvis ambitus. Urethra vesicæ collum ita stringitur ut catheteri nullus aditus : instat tamen & continuò urget meiendi desiderium. Amicam , fatemur , fert opem suprà pubem instituta vesicæ punctio (a). At subdulus hinc somnus : citò citiùs redeunt symptomata quæ iterùm acum triquetram , nisi vulnere relinquatur acûs cannula , efflagitant. Non his tamen obstaculis frangitur medelam meditantis Chirurgi ardor ; suppetit alia sternendo morbo spicula symptomatum series , effusionem nempè aquarum amniï punctione , vel symphyseos sectionem uti mortuâ prægnante perfecit Celeb. Hunter. Videant de hujusce sectionis efficaciam qui eam in partu extollunt obstetricantes , quippè quod eam prorsùs , usque dùm quidquam ex ipsâ boni constiterit , rejicimus.

Clamitent evacuatis amniï undis fetum trucidari ; dicant , cui innatat velut piscis , acu non posse exsicari paludem , sive degentem pupugerit illius apex , vel non satis profundè adactus pereat ipsius salutaris impetus. Præceps ruit anxia mater , tacitum imminet pignori amoris periculum ; en en quæ tela vocitant , infortunia. Nonne cùm solus uteri cataractis effunditur vitalis latex , ut utriusque vitæ consulatur , ante partum è diverticulo educitur , etsi fortè citò pereundus fetus ?

At oggannient punctis aquarum involucris non satis idcirco minui uterum , undè suus semper reductioni labor. Quid indè , medelæ omnis alienæ olores ? Nonne *satiùs est anceps experiri remedium quàm nullum*. Cùm verò nulla secum afferat incommoda uteri punctio , cur igitur audacter non tentaretur ? Etsi

(a) Hoc saadet Celeber. Hunter.

ponderosæ quas tetigimus, incusationes; non tamen Anglicum (a) ab opere deterruissent obstetricantem qui primus forsan & solus salutarem hanc inivit methodum, secum reputans quot & quanti medenti obvolvantur casus qui omnimodam renuunt uteri retrocessi reversionem.

Admissâ jam quam respuunt, involucrorum fetûs punctione, cassa superest quam prælibavimus, vesicæ acupunctura, quippè quòd contractâ uteri mole minùs comprimeretur vesicæ collum; vel fiet catheteri, si haud faciles fluant urinæ, promptior aditus.

Reducto utero nova subest medenti adimplenda indicatio, retentio scilicet, ne iterùm ac iterùm quoquò libuerit (b) erret. Hinc suus pessario usus; sola ut volubili subveniatur visceri, medela. Eam renuere queunt prægnantes modò usque ad quartum mensem lecto sese affigant in alterutrum latus decumbentes, vesicam sæpiùs exonerent, enematibusque quotidianis liberam alvum servant.

Stillatim utero reducto quandòque defluunt urinæ, etsi alveo nullum illidat onus. At vitium nunc quòd antea symptomaticè accedebat, idiopathicum evenit, ortâ nempe colli vesicæ inflammatione vel atoniâ nimium distensi receptaculi: quod quidem vitium armis huic converfis optimè profligabis (c). Quæque sint si alia reviviscant quæ reversionem peractam gravent accidentia, opportunis gladiis oppetenda.

(a) *Celeb. Hunter. Vid. Medicals observations, &c. Vol. 4. pag 406.*

(b) *Vid. Observat. Celeb. Levret, & Clar. D. Desgranges.*

(c) *In observ. à Clar. Wanters allata trium hebdomadum spatio Catheteris ope vesica deplebatur.*

FINIS.